

Kódování

Cílem kódování je přenášet informace tak, abychom postřehli, pokud by došlo k jejich zkreslení náhodnou chybou, v ideálním případě dokonce takto vzniklou chybu nejen odhalit, ale i opravit.

Kódování

Cílem kódování je přenášet informace tak, abychom postřehli, pokud by došlo k jejich zkreslení náhodnou chybou, v ideálním případě dokonce takto vzniklou chybu nejen odhalit, ale i opravit.

Použití: ukládání dat (paměť počítače, CD, DVD, Blue-ray, čárové kódy, QR-kódy), komunikace (digitální TV, vesmírné sondy), atd.

Kódování

Cílem kódování je přenášet informace tak, abychom postřehli, pokud by došlo k jejich zkreslení náhodnou chybou, v ideálním případě dokonce takto vzniklou chybu nejen odhalit, ale i opravit.

Použití: ukládání dat (paměť počítače, CD, DVD, Blue-ray, čárové kódy, QR-kódy), komunikace (digitální TV, vesmírné sondy), atd.

Přenášená informace bude zapsána pomocí abecedy, která má p písmen (tj. jakýchsi symbolů), kde p je pevně zvolené prvočíslo.

Kódování

Cílem kódování je přenášet informace tak, abychom postřehli, pokud by došlo k jejich zkreslení náhodnou chybou, v ideálním případě dokonce takto vzniklou chybu nejen odhalit, ale i opravit.

Použití: ukládání dat (paměť počítače, CD, DVD, Blue-ray, čárové kódy, QR-kódy), komunikace (digitální TV, vesmírné sondy), atd.

Přenášená informace bude zapsána pomocí abecedy, která má p písmen (tj. jakýchsi symbolů), kde p je pevně zvolené prvočíslo.

Tuto abecedu tedy můžeme ztotožnit s množinou $\mathbb{Z}_p$ všech zbytkových tříd modulo p .

Kódování

Cílem kódování je přenášet informace tak, abychom postřehli, pokud by došlo k jejich zkreslení náhodnou chybou, v ideálním případě dokonce takto vzniklou chybu nejen odhalit, ale i opravit.

Použití: ukládání dat (paměť počítače, CD, DVD, Blue-ray, čárové kódy, QR-kódy), komunikace (digitální TV, vesmírné sondy), atd.

Přenášená informace bude zapsána pomocí abecedy, která má p písmen (tj. jakýchsi symbolů), kde p je pevně zvolené prvočíslo.

Tuto abecedu tedy můžeme ztotožnit s množinou $\mathbb{Z}_p$ všech zbytkových tříd modulo p . Přenášet budeme slova délky n , každé takové kódové slovo $a_1 a_2 a_3 \dots a_{n-1} a_n$ lze tedy chápat jako polynom

$$a(x) = a_1 x^{n-1} + a_2 x^{n-2} + \dots + a_{n-1} x + a_n \in \mathbb{Z}_p[x]$$

stupně $\text{st}(a) < n$.

Kódování

Cílem kódování je přenášet informace tak, abychom postřehli, pokud by došlo k jejich zkreslení náhodnou chybou, v ideálním případě dokonce takto vzniklou chybu nejen odhalit, ale i opravit.

Použití: ukládání dat (paměť počítače, CD, DVD, Blue-ray, čárové kódy, QR-kódy), komunikace (digitální TV, vesmírné sondy), atd.

Přenášená informace bude zapsána pomocí abecedy, která má p písmen (tj. jakýchsi symbolů), kde p je pevně zvolené prvočíslo.

Tuto abecedu tedy můžeme ztotožnit s množinou $\mathbb{Z}_p$ všech zbytkových tříd modulo p . Přenášet budeme slova délky n , každé takové kódové slovo $a_1 a_2 a_3 \dots a_{n-1} a_n$ lze tedy chápat jako polynom

$$a(x) = a_1 x^{n-1} + a_2 x^{n-2} + \dots + a_{n-1} x + a_n \in \mathbb{Z}_p[x]$$

stupně $\text{st}(a) < n$. Číslo n nazýváme délka kódu.

Kódování

Cílem kódování je přenášet informace tak, abychom postřehli, pokud by došlo k jejich zkreslení náhodnou chybou, v ideálním případě dokonce takto vzniklou chybu nejen odhalit, ale i opravit.

Použití: ukládání dat (paměť počítače, CD, DVD, Blue-ray, čárové kódy, QR-kódy), komunikace (digitální TV, vesmírné sondy), atd.

Přenášená informace bude zapsána pomocí abecedy, která má p písmen (tj. jakýchsi symbolů), kde p je pevně zvolené prvočíslo.

Tuto abecedu tedy můžeme ztotožnit s množinou $\mathbb{Z}_p$ všech zbytkových tříd modulo p . Přenášet budeme slova délky n , každé takové kódové slovo $a_1 a_2 a_3 \dots a_{n-1} a_n$ lze tedy chápat jako polynom

$$a(x) = a_1 x^{n-1} + a_2 x^{n-2} + \dots + a_{n-1} x + a_n \in \mathbb{Z}_p[x]$$

stupně $\text{st}(a) < n$. Číslo n nazýváme délka kódu.

Kdyby každý polynom stupně menšího než n bylo některé z kódových slov, tak bychom nemohli postřehnout, že při přenosu došlo k nějaké náhodné chybě.

Polynomiální kód délky n daný polynomem $g(x) \in \mathbb{Z}_p[x]$

Máme tedy pevně zvolené prvočíslo p a přirozené číslo n .

Polynomiální kód délky n daný polynomem $g(x) \in \mathbb{Z}_p[x]$

Máme tedy pevně zvolené prvočíslo p a přirozené číslo n .

Zafixujme také polynom $g(x) \in \mathbb{Z}_p[x]$ stupně $\text{st}(g) = k < n$.

Polynomiální kód délky n daný polynomem $g(x) \in \mathbb{Z}_p[x]$

Máme tedy pevně zvolené prvočíslo p a přirozené číslo n .

Zafixujme také polynom $g(x) \in \mathbb{Z}_p[x]$ stupně $\text{st}(g) = k < n$.

Kódová slova budou ty polynomy $a(x) \in \mathbb{Z}_p[x]$ stupně $\text{st}(a) < n$, které jsou dělitelné polynomem $g(x)$ v okruhu $\mathbb{Z}_p[x]$, jsou to tedy polynomy $a(x) = g(x) \cdot h(x)$, kde $h(x) \in \mathbb{Z}_p[x]$ je libovolný polynom stupně $\text{st}(h) < n - k$.

Polynomiální kód délky n daný polynomem $g(x) \in \mathbb{Z}_p[x]$

Máme tedy pevně zvolené prvočíslo p a přirozené číslo n .

Zafixujme také polynom $g(x) \in \mathbb{Z}_p[x]$ stupně $\text{st}(g) = k < n$.

Kódová slova budou ty polynomy $a(x) \in \mathbb{Z}_p[x]$ stupně $\text{st}(a) < n$, které jsou dělitelné polynomem $g(x)$ v okruhu $\mathbb{Z}_p[x]$, jsou to tedy polynomy $a(x) = g(x) \cdot h(x)$, kde $h(x) \in \mathbb{Z}_p[x]$ je libovolný polynom stupně $\text{st}(h) < n - k$.

Pokud chceme odeslat zprávu zapsanou pomocí $n - k$ písmen, tj. polynom $b(x) = b_1x^{n-k-1} + \dots + b_{n-k-1}x + b_{n-k} \in \mathbb{Z}_p[x]$ stupně $\text{st}(b) < n - k$,

Polynomiální kód délky n daný polynomem $g(x) \in \mathbb{Z}_p[x]$

Máme tedy pevně zvolené prvočíslo p a přirozené číslo n .

Zafixujme také polynom $g(x) \in \mathbb{Z}_p[x]$ stupně $\text{st}(g) = k < n$.

Kódová slova budou ty polynomy $a(x) \in \mathbb{Z}_p[x]$ stupně $\text{st}(a) < n$, které jsou dělitelné polynomem $g(x)$ v okruhu $\mathbb{Z}_p[x]$, jsou to tedy polynomy $a(x) = g(x) \cdot h(x)$, kde $h(x) \in \mathbb{Z}_p[x]$ je libovolný polynom stupně $\text{st}(h) < n - k$.

Pokud chceme odeslat zprávu zapsanou pomocí $n - k$ písmen, tj. polynom $b(x) = b_1x^{n-k-1} + \dots + b_{n-k-1}x + b_{n-k} \in \mathbb{Z}_p[x]$ stupně $\text{st}(b) < n - k$, vydělíme polynom $x^k \cdot b(x)$ polynomem $g(x)$ se zbytkem a dostaneme polynomy $q(x), r(x) \in \mathbb{Z}_p[x]$ tak, že $x^k \cdot b(x) = g(x) \cdot q(x) + r(x)$, kde $\text{st}(r) < k$.

Polynomiální kód délky n daný polynomem $g(x) \in \mathbb{Z}_p[x]$

Máme tedy pevně zvolené prvočíslo p a přirozené číslo n .

Zafixujme také polynom $g(x) \in \mathbb{Z}_p[x]$ stupně $\text{st}(g) = k < n$.

Kódová slova budou ty polynomy $a(x) \in \mathbb{Z}_p[x]$ stupně $\text{st}(a) < n$, které jsou dělitelné polynomem $g(x)$ v okruhu $\mathbb{Z}_p[x]$, jsou to tedy polynomy $a(x) = g(x) \cdot h(x)$, kde $h(x) \in \mathbb{Z}_p[x]$ je libovolný polynom stupně $\text{st}(h) < n - k$.

Pokud chceme odeslat zprávu zapsanou pomocí $n - k$ písmen, tj. polynom $b(x) = b_1x^{n-k-1} + \dots + b_{n-k-1}x + b_{n-k} \in \mathbb{Z}_p[x]$ stupně $\text{st}(b) < n - k$, vydělíme polynom $x^k \cdot b(x)$ polynomem $g(x)$ se zbytkem a dostaneme polynomy $q(x), r(x) \in \mathbb{Z}_p[x]$ tak, že $x^k \cdot b(x) = g(x) \cdot q(x) + r(x)$, kde $\text{st}(r) < k$.

Odešleme pak polynom $g(x) \cdot q(x) = x^k \cdot b(x) - r(x)$.

Polynomiální kód délky n daný polynomem $g(x) \in \mathbb{Z}_p[x]$

Máme tedy pevně zvolené prvočíslo p a přirozené číslo n .

Zafixujme také polynom $g(x) \in \mathbb{Z}_p[x]$ stupně $\text{st}(g) = k < n$.

Kódová slova budou ty polynomy $a(x) \in \mathbb{Z}_p[x]$ stupně $\text{st}(a) < n$, které jsou dělitelné polynomem $g(x)$ v okruhu $\mathbb{Z}_p[x]$, jsou to tedy polynomy $a(x) = g(x) \cdot h(x)$, kde $h(x) \in \mathbb{Z}_p[x]$ je libovolný polynom stupně $\text{st}(h) < n - k$.

Pokud chceme odeslat zprávu zapsanou pomocí $n - k$ písmen, tj. polynom $b(x) = b_1x^{n-k-1} + \dots + b_{n-k-1}x + b_{n-k} \in \mathbb{Z}_p[x]$ stupně $\text{st}(b) < n - k$, vydělíme polynom $x^k \cdot b(x)$ polynomem $g(x)$ se zbytkem a dostaneme polynomy $q(x), r(x) \in \mathbb{Z}_p[x]$ tak, že $x^k \cdot b(x) = g(x) \cdot q(x) + r(x)$, kde $\text{st}(r) < k$.

Odešleme pak polynom $g(x) \cdot q(x) = x^k \cdot b(x) - r(x)$.

Každé kódové slovo se tedy skládá z $n - k$ významových písmen (daných polynomem $b(x)$) následovaných k kontrolními písmeny (daných polynomem $-r(x)$).

Polynomiální kód délky n daný polynomem $g(x) \in \mathbb{Z}_p[x]$

Máme tedy pevně zvolené prvočíslo p a přirozené číslo n .

Zafixujme také polynom $g(x) \in \mathbb{Z}_p[x]$ stupně $\text{st}(g) = k < n$.

Kódová slova budou ty polynomy $a(x) \in \mathbb{Z}_p[x]$ stupně $\text{st}(a) < n$, které jsou dělitelné polynomem $g(x)$ v okruhu $\mathbb{Z}_p[x]$, jsou to tedy polynomy $a(x) = g(x) \cdot h(x)$, kde $h(x) \in \mathbb{Z}_p[x]$ je libovolný polynom stupně $\text{st}(h) < n - k$.

Pokud chceme odeslat zprávu zapsanou pomocí $n - k$ písmen, tj. polynom $b(x) = b_1x^{n-k-1} + \dots + b_{n-k-1}x + b_{n-k} \in \mathbb{Z}_p[x]$ stupně $\text{st}(b) < n - k$, vydělíme polynom $x^k \cdot b(x)$ polynomem $g(x)$ se zbytkem a dostaneme polynomy $q(x), r(x) \in \mathbb{Z}_p[x]$ tak, že $x^k \cdot b(x) = g(x) \cdot q(x) + r(x)$, kde $\text{st}(r) < k$.

Odešleme pak polynom $g(x) \cdot q(x) = x^k \cdot b(x) - r(x)$.

Každé kódové slovo se tedy skládá z $n - k$ významových písmen (daných polynomem $b(x)$) následovaných k kontrolními písmeny (daných polynomem $-r(x)$). Je však nutné vhodně zvolit polynom $g(x)$.

Polynomiální kód délky n daný polynomem $g(x) \in \mathbb{Z}_p[x]$

Máme tedy pevně zvolené prvočíslo p a přirozené číslo n .

Zafixujme také polynom $g(x) \in \mathbb{Z}_p[x]$ stupně $\text{st}(g) = k < n$.

Kódová slova budou ty polynomy $a(x) \in \mathbb{Z}_p[x]$ stupně $\text{st}(a) < n$, které jsou dělitelné polynomem $g(x)$ v okruhu $\mathbb{Z}_p[x]$, jsou to tedy polynomy $a(x) = g(x) \cdot h(x)$, kde $h(x) \in \mathbb{Z}_p[x]$ je libovolný polynom stupně $\text{st}(h) < n - k$.

Pokud chceme odeslat zprávu zapsanou pomocí $n - k$ písmen, tj. polynom $b(x) = b_1x^{n-k-1} + \dots + b_{n-k-1}x + b_{n-k} \in \mathbb{Z}_p[x]$ stupně $\text{st}(b) < n - k$, vydělíme polynom $x^k \cdot b(x)$ polynomem $g(x)$ se zbytkem a dostaneme polynomy $q(x), r(x) \in \mathbb{Z}_p[x]$ tak, že $x^k \cdot b(x) = g(x) \cdot q(x) + r(x)$, kde $\text{st}(r) < k$.

Odešleme pak polynom $g(x) \cdot q(x) = x^k \cdot b(x) - r(x)$.

Každé kódové slovo se tedy skládá z $n - k$ významových písmen (daných polynomem $b(x)$) následovaných k kontrolními písmeny (daných polynomem $-r(x)$). Je však nutné vhodně zvolit polynom $g(x)$. Určitě by nebyla vhodná volba $g(x) = x^k$, protože pak bychom každou zprávu $b(x)$ doplnili nulovým polynomem.

Hammingova vzdálenost kódových slov

Pro každé dva polynomy $a(x), b(x) \in \mathbb{Z}_p[x]$ stupně $\text{st}(a) < n$, $\text{st}(b) < n$, definujeme jejich vzdálenost jako počet nenulových koeficientů rozdílu $a(x) - b(x)$, tj. počet koeficientů, v nichž se oba polynomy liší.

Hammingova vzdálenost kódových slov

Pro každé dva polynomy $a(x), b(x) \in \mathbb{Z}_p[x]$ stupně $\text{st}(a) < n$, $\text{st}(b) < n$, definujeme jejich vzdálenost jako počet nenulových koeficientů rozdílu $a(x) - b(x)$, tj. počet koeficientů, v nichž se oba polynomy liší. Uvědomte si, že jde o metrický prostor.

Hammingova vzdálenost kódových slov

Pro každé dva polynomy $a(x), b(x) \in \mathbb{Z}_p[x]$ stupně $\text{st}(a) < n$, $\text{st}(b) < n$, definujeme jejich vzdálenost jako počet nenulových koeficientů rozdílu $a(x) - b(x)$, tj. počet koeficientů, v nichž se oba polynomy liší. Uvědomte si, že jde o metrický prostor.

Máme-li být schopni postřehnout, že došlo k chybě, pokud při přenosu bylo právě na jedné pozici přenášené písmeno náhodně změněno, je třeba, aby vzdálenost libovolných dvou různých kódových slov byla alespoň 2.

Hammingova vzdálenost kódových slov

Pro každé dva polynomy $a(x), b(x) \in \mathbb{Z}_p[x]$ stupně $\text{st}(a) < n$, $\text{st}(b) < n$, definujeme jejich vzdálenost jako počet nenulových koeficientů rozdílu $a(x) - b(x)$, tj. počet koeficientů, v nichž se oba polynomy liší. Uvědomte si, že jde o metrický prostor.

Máme-li být schopni postřehnout, že došlo k chybě, pokud při přenosu bylo právě na jedné pozici přenášené písmeno náhodně změněno, je třeba, aby vzdálenost libovolných dvou různých kódových slov byla alespoň 2. Pokud bude alespoň 3, budeme dokonce schopni takovou chybu i opravit.

Hammingova vzdálenost kódových slov

Pro každé dva polynomy $a(x), b(x) \in \mathbb{Z}_p[x]$ stupňů $\text{st}(a) < n$, $\text{st}(b) < n$, definujeme jejich vzdálenost jako počet nenulových koeficientů rozdílu $a(x) - b(x)$, tj. počet koeficientů, v nichž se oba polynomy liší. Uvědomte si, že jde o metrický prostor.

Máme-li být schopni postřehnout, že došlo k chybě, pokud při přenosu bylo právě na jedné pozici přenášené písmeno náhodné změněno, je třeba, aby vzdálenost libovolných dvou různých kódových slov byla alespoň 2. Pokud bude alespoň 3, budeme dokonce schopni takovou chybu i opravit.

Obecněji, je-li pro nějaké $t \in \mathbb{N}$ vzdálenost libovolných dvou různých kódových slov alespoň $t + 1$, pak lze chybu detekovat, když došlo při přenosu ke změně na nejvýše t pozicích.

Hammingova vzdálenost kódových slov

Pro každé dva polynomy $a(x), b(x) \in \mathbb{Z}_p[x]$ stupňů $\text{st}(a) < n$, $\text{st}(b) < n$, definujeme jejich vzdálenost jako počet nenulových koeficientů rozdílu $a(x) - b(x)$, tj. počet koeficientů, v nichž se oba polynomy liší. Uvědomte si, že jde o metrický prostor.

Máme-li být schopni postřehnout, že došlo k chybě, pokud při přenosu bylo právě na jedné pozici přenášené písmeno náhodné změněno, je třeba, aby vzdálenost libovolných dvou různých kódových slov byla alespoň 2. Pokud bude alespoň 3, budeme dokonce schopni takovou chybu i opravit.

Obecněji, je-li pro nějaké $t \in \mathbb{N}$ vzdálenost libovolných dvou různých kódových slov alespoň $t + 1$, pak lze chybu detekovat, když došlo při přenosu ke změně na nejvýše t pozicích. Je-li tato vzdálenost alespoň $2t + 1$, pak takovou chybu lze dokonce i opravit.

Hammingova vzdálenost kódových slov

Pro každé dva polynomy $a(x), b(x) \in \mathbb{Z}_p[x]$ stupňů $\text{st}(a) < n$, $\text{st}(b) < n$, definujeme jejich vzdálenost jako počet nenulových koeficientů rozdílu $a(x) - b(x)$, tj. počet koeficientů, v nichž se oba polynomy liší. Uvědomte si, že jde o metrický prostor.

Máme-li být schopni postřehnout, že došlo k chybě, pokud při přenosu bylo právě na jedné pozici přenášené písmeno náhodné změněno, je třeba, aby vzdálenost libovolných dvou různých kódových slov byla alespoň 2. Pokud bude alespoň 3, budeme dokonce schopni takovou chybu i opravit.

Obecněji, je-li pro nějaké $t \in \mathbb{N}$ vzdálenost libovolných dvou různých kódových slov alespoň $t + 1$, pak lze chybu detekovat, když došlo při přenosu ke změně na nejvýše t pozicích. Je-li tato vzdálenost alespoň $2t + 1$, pak takovou chybu lze dokonce i opravit.

Protože u polynomiálního kódu je rozdíl libovolných dvou kódových slov opět kódové slovo, lze místo o nejmenší vzdálenosti dvou různých kódových slov hovořit o nejmenší vzdálenosti nenulového kódového slova od nuly.

Příklad

Zvolme $p = 2$, tedy písmena jsou 0 a 1.

Příklad

Zvolme $p = 2$, tedy písmena jsou 0 a 1. Dále položme $n = 5$,
 $g(x) = x^2 + x + 1$.

Příklad

Zvolme $p = 2$, tedy písmena jsou 0 a 1. Dále položme $n = 5$,
 $g(x) = x^2 + x + 1$. Pak kódová slova jsou polynomy

$$0, \quad x^2 + x + 1, \quad x^3 + x^2 + x, \quad x^3 + 1, \\ x^4 + x^3 + x^2, \quad x^4 + x^3 + x + 1, \quad x^4 + x, \quad x^4 + x^2 + 1.$$

Příklad

Zvolme $p = 2$, tedy písmena jsou 0 a 1. Dále položme $n = 5$,
 $g(x) = x^2 + x + 1$. Pak kódová slova jsou polynomy

$$0, \quad x^2 + x + 1, \quad x^3 + x^2 + x, \quad x^3 + 1, \\ x^4 + x^3 + x^2, \quad x^4 + x^3 + x + 1, \quad x^4 + x, \quad x^4 + x^2 + 1.$$

Budeme-li polynomy psát jako posloupnosti koeficientů, budeme kódovat takto:

$$\begin{array}{ll} 000 \mapsto 00000, & 100 \mapsto 10010, \\ 001 \mapsto 00111, & 101 \mapsto 10101, \\ 010 \mapsto 01001, & 110 \mapsto 11011, \\ 011 \mapsto 01110, & 111 \mapsto 11100. \end{array}$$

Příklad

Zvolme $p = 2$, tedy písmena jsou 0 a 1. Dále položme $n = 5$,
 $g(x) = x^2 + x + 1$. Pak kódová slova jsou polynomy

$$0, \quad x^2 + x + 1, \quad x^3 + x^2 + x, \quad x^3 + 1, \\ x^4 + x^3 + x^2, \quad x^4 + x^3 + x + 1, \quad x^4 + x, \quad x^4 + x^2 + 1.$$

Budeme-li polynomy psát jako posloupnosti koeficientů, budeme kódovat takto:

$$\begin{array}{ll} 000 \mapsto 00000, & 100 \mapsto 10010, \\ 001 \mapsto 00111, & 101 \mapsto 10101, \\ 010 \mapsto 01001, & 110 \mapsto 11011, \\ 011 \mapsto 01110, & 111 \mapsto 11100. \end{array}$$

Je ihned vidět, že nejmenší vzdálenost nenulového kódového slova od nuly je 2, jsme tedy schopni detekovat chybu na jedné pozici.

Příklad

Zvolme $p = 2$, tedy písmena jsou 0 a 1. Dále položíme $n = 5$,
 $g(x) = x^2 + x + 1$. Pak kódová slova jsou polynomy

$$0, \quad x^2 + x + 1, \quad x^3 + x^2 + x, \quad x^3 + 1, \\ x^4 + x^3 + x^2, \quad x^4 + x^3 + x + 1, \quad x^4 + x, \quad x^4 + x^2 + 1.$$

Budeme-li polynomy psát jako posloupnosti koeficientů, budeme kódovat takto:

$$\begin{array}{ll} 000 \mapsto 00000, & 100 \mapsto 10010, \\ 001 \mapsto 00111, & 101 \mapsto 10101, \\ 010 \mapsto 01001, & 110 \mapsto 11011, \\ 011 \mapsto 01110, & 111 \mapsto 11100. \end{array}$$

Je ihned vidět, že nejmenší vzdálenost nenulového kódového slova od nuly je 2, jsme tedy schopni detekovat chybu na jedné pozici. Opravit tuto chybu nejsme obecně schopni, například posloupnost 01000 by mohla vzniknout jednou chybou na druhé pozici anebo jednou chybou na páté pozici.

Kód opravující chybu na jedné pozici

Věta 1. Zvolme prvočíslo p a přirozené číslo $m > 1$.

Kód opravující chybu na jedné pozici

Věta 1. Zvolme prvočíslo p a přirozené číslo $m > 1$. Necht' K je těleso mající právě p^m prvků, necht' $\alpha \in K$ je libovolný generátor multiplikativní grupy $K^\times$ tělesa K a $g(x)$ je minimální polynom prvku α nad tělesem $\mathbb{Z}_p$.

Kód opravující chybu na jedné pozici

Věta 1. Zvolme prvočíslo p a přirozené číslo $m > 1$. Necht' K je těleso mající právě p^m prvků, necht' $\alpha \in K$ je libovolný generátor multiplikativní grupy $K^\times$ tělesa K a $g(x)$ je minimální polynom prvku α nad tělesem $\mathbb{Z}_p$. Pak polynomiální kód délky $n = \frac{p^m - 1}{p - 1}$ daný polynomem $g(x)$ je schopen opravit chybu na jedné pozici.

Kód opravující chybu na jedné pozici

Věta 1. Zvolme prvočíslo p a přirozené číslo $m > 1$. Necht' K je těleso mající právě p^m prvků, necht' $\alpha \in K$ je libovolný generátor multiplikativní grupy $K^\times$ tělesa K a $g(x)$ je minimální polynom prvku α nad tělesem $\mathbb{Z}_p$. Pak polynomiální kód délky $n = \frac{p^m - 1}{p - 1}$ daný polynomem $g(x)$ je schopen opravit chybu na jedné pozici.

Důkaz. Platí $\text{st}(g) = m < 1 + p + \dots + p^{m-1} = n$. Stačí tedy ukázat, že žádné kódové slovo nemá vzdálenost 1 nebo 2 od nuly.

Kód opravující chybu na jedné pozici

Věta 1. Zvolme prvočíslo p a přirozené číslo $m > 1$. Necht' K je těleso mající právě p^m prvků, necht' $\alpha \in K$ je libovolný generátor multiplikativní grupy $K^\times$ tělesa K a $g(x)$ je minimální polynom prvku α nad tělesem $\mathbb{Z}_p$. Pak polynomiální kód délky $n = \frac{p^m - 1}{p - 1}$ daný polynodem $g(x)$ je schopen opravit chybu na jedné pozici.

Důkaz. Platí $\text{st}(g) = m < 1 + p + \dots + p^{m-1} = n$. Stačí tedy ukázat, že žádné kódové slovo nemá vzdálenost 1 nebo 2 od nuly. Předpokládejme naopak, že takové kódové slovo existuje, tj. pro nějaké $i \in \{0, 1, \dots, n-1\}$, $a \in \mathbb{Z}_p^\times$, je polynom ax^i kódové slovo, anebo pro nějaká $0 \leq i < j < n$, $a, b \in \mathbb{Z}_p^\times$, je polynom $ax^j + bx^i$ kódové slovo.

Kód opravující chybu na jedné pozici

Věta 1. Zvolme prvočíslo p a přirozené číslo $m > 1$. Necht' K je těleso mající právě p^m prvků, necht' $\alpha \in K$ je libovolný generátor multiplikativní grupy $K^\times$ tělesa K a $g(x)$ je minimální polynom prvku α nad tělesem $\mathbb{Z}_p$. Pak polynomiální kód délky $n = \frac{p^m - 1}{p - 1}$ daný polynorem $g(x)$ je schopen opravit chybu na jedné pozici.

Důkaz. Platí $\text{st}(g) = m < 1 + p + \dots + p^{m-1} = n$. Stačí tedy ukázat, že žádné kódové slovo nemá vzdálenost 1 nebo 2 od nuly. Předpokládejme naopak, že takové kódové slovo existuje, tj. pro nějaké $i \in \{0, 1, \dots, n-1\}$, $a \in \mathbb{Z}_p^\times$, je polynom ax^i kódové slovo, anebo pro nějaká $0 \leq i < j < n$, $a, b \in \mathbb{Z}_p^\times$, je polynom $ax^j + bx^i$ kódové slovo. Protože polynom g je nesoudělný s polynorem x , první případ $g(x) \mid ax^i$ vede ke sporu.

Kód opravující chybu na jedné pozici

Věta 1. Zvolme prvočíslo p a přirozené číslo $m > 1$. Necht' K je těleso mající právě p^m prvků, necht' $\alpha \in K$ je libovolný generátor multiplikativní grupy $K^\times$ tělesa K a $g(x)$ je minimální polynom prvku α nad tělesem $\mathbb{Z}_p$. Pak polynomiální kód délky $n = \frac{p^m - 1}{p - 1}$ daný polynorem $g(x)$ je schopen opravit chybu na jedné pozici.

Důkaz. Platí $\text{st}(g) = m < 1 + p + \dots + p^{m-1} = n$. Stačí tedy ukázat, že žádné kódové slovo nemá vzdálenost 1 nebo 2 od nuly. Předpokládejme naopak, že takové kódové slovo existuje, tj. pro nějaké $i \in \{0, 1, \dots, n-1\}$, $a \in \mathbb{Z}_p^\times$, je polynom ax^i kódové slovo, anebo pro nějaká $0 \leq i < j < n$, $a, b \in \mathbb{Z}_p^\times$, je polynom $ax^j + bx^i$ kódové slovo. Protože polynom g je nesoudělný s polynorem x , první případ $g(x) \mid ax^i$ vede ke sporu. Druhý případ $g(x) \mid ax^j + bx^i = a(x^{j-i} + ba^{-1})x^i$ dává $g(x) \mid x^{j-i} + ba^{-1}$, tedy $\alpha^{j-i} = -ba^{-1} \in \mathbb{Z}_p^\times$, odkud $\alpha^{(j-i)(p-1)} = 1$.

Kód opravující chybu na jedné pozici

Věta 1. Zvolme prvočíslo p a přirozené číslo $m > 1$. Necht' K je těleso mající právě p^m prvků, necht' $\alpha \in K$ je libovolný generátor multiplikativní grupy $K^\times$ tělesa K a $g(x)$ je minimální polynom prvku α nad tělesem $\mathbb{Z}_p$. Pak polynomiální kód délky $n = \frac{p^m - 1}{p - 1}$ daný polynomem $g(x)$ je schopen opravit chybu na jedné pozici.

Důkaz. Platí $\text{st}(g) = m < 1 + p + \dots + p^{m-1} = n$. Stačí tedy ukázat, že žádné kódové slovo nemá vzdálenost 1 nebo 2 od nuly. Předpokládejme naopak, že takové kódové slovo existuje, tj. pro nějaké $i \in \{0, 1, \dots, n-1\}$, $a \in \mathbb{Z}_p^\times$, je polynom ax^i kódové slovo, anebo pro nějaká $0 \leq i < j < n$, $a, b \in \mathbb{Z}_p^\times$, je polynom $ax^j + bx^i$ kódové slovo. Protože polynom g je nesoudělný s polynomem x , první případ $g(x) \mid ax^i$ vede ke sporu. Druhý případ $g(x) \mid ax^j + bx^i = a(x^{j-i} + ba^{-1})x^i$ dává $g(x) \mid x^{j-i} + ba^{-1}$, tedy $\alpha^{j-i} = -ba^{-1} \in \mathbb{Z}_p^\times$, odkud $\alpha^{(j-i)(p-1)} = 1$. Protože řád prvku α v grupě $K^\times$ je $p^m - 1$, dostáváme $p^m - 1 \mid (j-i)(p-1)$, tj. $n \mid j-i$, což je ve sporu s tím, že $0 < j-i < n$.

Užití kódu z věty 1 - kódování

Parametry kódu: p prvočíslo, $m \in \mathbb{N}$, $m > 1$,
 K těleso, $|K| = p^m$, $K^\times = \langle \alpha \rangle$,

Užití kódu z věty 1 - kódování

Parametry kódu: p prvočíslo, $m \in \mathbb{N}$, $m > 1$,
 K těleso, $|K| = p^m$, $K^\times = \langle \alpha \rangle$,
 g minimální polynom α nad $\mathbb{Z}_p$,

Užití kódu z věty 1 - kódování

Parametry kódu: p prvočíslo, $m \in \mathbb{N}$, $m > 1$,

K těleso, $|K| = p^m$, $K^\times = \langle \alpha \rangle$,

g minimální polynom α nad $\mathbb{Z}_p$,

$$n = \frac{p^m - 1}{p - 1} = p^{m-1} + p^{m-2} + \cdots + p + 1.$$

Užití kódu z věty 1 - kódování

Parametry kódu: p prvočíslo, $m \in \mathbb{N}$, $m > 1$,

K těleso, $|K| = p^m$, $K^\times = \langle \alpha \rangle$,

g minimální polynom α nad $\mathbb{Z}_p$,

$$n = \frac{p^m - 1}{p - 1} = p^{m-1} + p^{m-2} + \dots + p + 1.$$

Nutný předpoklad pro správnou funkci kódu: K chybám při přenosu dochází tak zřídka, že lze očekávat, že při odeslání n písmen (tj. koeficientů odesílaného polynomu) bude nejvýše jedno písmeno přijato chybně.

Užití kódu z věty 1 - kódování

Parametry kódu: p prvočíslo, $m \in \mathbb{N}$, $m > 1$,

K těleso, $|K| = p^m$, $K^\times = \langle \alpha \rangle$,

g minimální polynom α nad $\mathbb{Z}_p$,

$$n = \frac{p^m - 1}{p - 1} = p^{m-1} + p^{m-2} + \dots + p + 1.$$

Nutný předpoklad pro správnou funkci kódu: K chybám při přenosu dochází tak zřídka, že lze očekávat, že při odeslání n písmen (tj. koeficientů odesílaného polynomu) bude nejvýše jedno písmeno přijato chybně.

Zpráva: polynom $b(x) \in \mathbb{Z}_p[x]$, $\text{st}(b) < n - m$,

Užití kódu z věty 1 - kódování

Parametry kódu: p prvočíslo, $m \in \mathbb{N}$, $m > 1$,

K těleso, $|K| = p^m$, $K^\times = \langle \alpha \rangle$,

g minimální polynom α nad $\mathbb{Z}_p$,

$$n = \frac{p^m - 1}{p - 1} = p^{m-1} + p^{m-2} + \dots + p + 1.$$

Nutný předpoklad pro správnou funkci kódu: K chybám při přenosu dochází tak zřídka, že lze očekávat, že při odeslání n písmen (tj. koeficientů odesílaného polynomu) bude nejvýše jedno písmeno přijato chybně.

Zpráva: polynom $b(x) \in \mathbb{Z}_p[x]$, $\text{st}(b) < n - m$,

dělením se zbytkem:

$$x^m \cdot b(x) = g(x) \cdot q(x) + r(x), \text{ kde } \text{st}(r) < m.$$

Užití kódu z věty 1 - kódování

Parametry kódu: p prvočíslo, $m \in \mathbb{N}$, $m > 1$,

K těleso, $|K| = p^m$, $K^\times = \langle \alpha \rangle$,

g minimální polynom α nad $\mathbb{Z}_p$,

$$n = \frac{p^m - 1}{p - 1} = p^{m-1} + p^{m-2} + \dots + p + 1.$$

Nutný předpoklad pro správnou funkci kódu: K chybám při přenosu dochází tak zřídka, že lze očekávat, že při odeslání n písmen (tj. koeficientů odesílaného polynomu) bude nejvýše jedno písmeno přijato chybně.

Zpráva: polynom $b(x) \in \mathbb{Z}_p[x]$, $\text{st}(b) < n - m$,

dělením se zbytkem:

$$x^m \cdot b(x) = g(x) \cdot q(x) + r(x), \text{ kde } \text{st}(r) < m.$$

Odeslaná informace:

$$g(x) \cdot q(x) = x^m \cdot b(x) - r(x).$$

Užití kódu z věty 1 - dekodování

Parametry kódu: těleso K , $|K| = p^m$, p prvočíslo, $m > 1$,
 $K^\times = \langle \alpha \rangle$, g minimální polynom α nad $\mathbb{Z}_p$, $n = \frac{p^m - 1}{p - 1}$.

Přijatá informace: polynom $h(x) \in \mathbb{Z}_p[x]$, $\text{st}(h) < n$.

Užití kódu z věty 1 - dekodování

Parametry kódu: těleso K , $|K| = p^m$, p prvočíslo, $m > 1$,
 $K^\times = \langle \alpha \rangle$, g minimální polynom α nad $\mathbb{Z}_p$, $n = \frac{p^m - 1}{p - 1}$.

Přijatá informace: polynom $h(x) \in \mathbb{Z}_p[x]$, $\text{st}(h) < n$.

Pokud nedošlo při přenosu **k žádné chybě**, byl polynom $h(x)$ odeslán, proto $g(x) \mid h(x)$, tj. $h(\alpha) = 0$.

Užití kódu z věty 1 - dekódování

Parametry kódu: těleso K , $|K| = p^m$, p prvočíslo, $m > 1$,
 $K^\times = \langle \alpha \rangle$, g minimální polynom α nad $\mathbb{Z}_p$, $n = \frac{p^m - 1}{p - 1}$.

Přijatá informace: polynom $h(x) \in \mathbb{Z}_p[x]$, $\text{st}(h) < n$.

Pokud nedošlo při přenosu **k žádné chybě**, byl polynom $h(x)$ odeslán, proto $g(x) \mid h(x)$, tj. $h(\alpha) = 0$.

Pokud došlo při přenosu **k jediné chybě**, byl odeslán polynom $h(x) - cx^j$, kde $c \in \mathbb{Z}_p^\times$, $0 \leq j < n$. Potřebujeme určit c, j .

Užití kódu z věty 1 - dekódování

Parametry kódu: těleso K , $|K| = p^m$, p prvočíslo, $m > 1$,
 $K^\times = \langle \alpha \rangle$, g minimální polynom α nad $\mathbb{Z}_p$, $n = \frac{p^m - 1}{p - 1}$.

Přijatá informace: polynom $h(x) \in \mathbb{Z}_p[x]$, $\text{st}(h) < n$.

Pokud nedošlo při přenosu **k žádné chybě**, byl polynom $h(x)$ odeslán, proto $g(x) \mid h(x)$, tj. $h(\alpha) = 0$.

Pokud došlo při přenosu **k jediné chybě**, byl odeslán polynom $h(x) - cx^j$, kde $c \in \mathbb{Z}_p^\times$, $0 \leq j < n$. Potřebujeme určit c, j . Platí $g(x) \mid h(x) - cx^j$, tj. $h(\alpha) = c\alpha^j \neq 0$.

Užití kódu z věty 1 - dekódování

Parametry kódu: těleso K , $|K| = p^m$, p prvočíslo, $m > 1$,
 $K^\times = \langle \alpha \rangle$, g minimální polynom α nad $\mathbb{Z}_p$, $n = \frac{p^m - 1}{p - 1}$.

Přijatá informace: polynom $h(x) \in \mathbb{Z}_p[x]$, $\text{st}(h) < n$.

Pokud nedošlo při přenosu **k žádné chybě**, byl polynom $h(x)$ odeslán, proto $g(x) \mid h(x)$, tj. $h(\alpha) = 0$.

Pokud došlo při přenosu **k jediné chybě**, byl odeslán polynom $h(x) - cx^j$, kde $c \in \mathbb{Z}_p^\times$, $0 \leq j < n$. Potřebujeme určit c, j . Platí $g(x) \mid h(x) - cx^j$, tj. $h(\alpha) = c\alpha^j \neq 0$. Protože $h(\alpha) \in K^\times = \langle \alpha \rangle$, existuje jediné $t \in \mathbb{Z}$, $0 \leq t < p^m - 1$ splňující $h(\alpha) = \alpha^t$.

Užití kódu z věty 1 - dekódování

Parametry kódu: těleso K , $|K| = p^m$, p prvočíslo, $m > 1$,
 $K^\times = \langle \alpha \rangle$, g minimální polynom α nad $\mathbb{Z}_p$, $n = \frac{p^m - 1}{p - 1}$.

Přijatá informace: polynom $h(x) \in \mathbb{Z}_p[x]$, $\text{st}(h) < n$.

Pokud nedošlo při přenosu **k žádné chybě**, byl polynom $h(x)$ odeslán, proto $g(x) \mid h(x)$, tj. $h(\alpha) = 0$.

Pokud došlo při přenosu **k jediné chybě**, byl odeslán polynom $h(x) - cx^j$, kde $c \in \mathbb{Z}_p^\times$, $0 \leq j < n$. Potřebujeme určit c, j . Platí $g(x) \mid h(x) - cx^j$, tj. $h(\alpha) = c\alpha^j \neq 0$. Protože $h(\alpha) \in K^\times = \langle \alpha \rangle$, existuje jediné $t \in \mathbb{Z}$, $0 \leq t < p^m - 1$ splňující $h(\alpha) = \alpha^t$. Toto t nalezneme, pak $c = \alpha^{t-j} \in \mathbb{Z}_p^\times$.

Užití kódu z věty 1 - dekodování

Parametry kódu: těleso K , $|K| = p^m$, p prvočíslo, $m > 1$,
 $K^\times = \langle \alpha \rangle$, g minimální polynom α nad $\mathbb{Z}_p$, $n = \frac{p^m - 1}{p - 1}$.

Přijatá informace: polynom $h(x) \in \mathbb{Z}_p[x]$, $\text{st}(h) < n$.

Pokud nedošlo při přenosu **k žádné chybě**, byl polynom $h(x)$ odeslán, proto $g(x) \mid h(x)$, tj. $h(\alpha) = 0$.

Pokud došlo při přenosu **k jediné chybě**, byl odeslán polynom $h(x) - cx^j$, kde $c \in \mathbb{Z}_p^\times$, $0 \leq j < n$. Potřebujeme určit c, j . Platí $g(x) \mid h(x) - cx^j$, tj. $h(\alpha) = ca^j \neq 0$. Protože $h(\alpha) \in K^\times = \langle \alpha \rangle$, existuje jediné $t \in \mathbb{Z}$, $0 \leq t < p^m - 1$ splňující $h(\alpha) = \alpha^t$. Toto t nalezneme, pak $c = \alpha^{t-j} \in \mathbb{Z}_p^\times$. Z malé Fermatovy věty $1 = c^{p-1} = \alpha^{(t-j)(p-1)}$.

Užití kódu z věty 1 - dekódování

Parametry kódu: těleso K , $|K| = p^m$, p prvočíslo, $m > 1$,
 $K^\times = \langle \alpha \rangle$, g minimální polynom α nad $\mathbb{Z}_p$, $n = \frac{p^m - 1}{p - 1}$.

Přijatá informace: polynom $h(x) \in \mathbb{Z}_p[x]$, $\text{st}(h) < n$.

Pokud nedošlo při přenosu **k žádné chybě**, byl polynom $h(x)$ odeslán, proto $g(x) \mid h(x)$, tj. $h(\alpha) = 0$.

Pokud došlo při přenosu **k jediné chybě**, byl odeslán polynom $h(x) - cx^j$, kde $c \in \mathbb{Z}_p^\times$, $0 \leq j < n$. Potřebujeme určit c, j . Platí $g(x) \mid h(x) - cx^j$, tj. $h(\alpha) = ca^j \neq 0$. Protože $h(\alpha) \in K^\times = \langle \alpha \rangle$, existuje jediné $t \in \mathbb{Z}$, $0 \leq t < p^m - 1$ splňující $h(\alpha) = \alpha^t$. Toto t nalezneme, pak $c = \alpha^{t-j} \in \mathbb{Z}_p^\times$. Z malé Fermatovy věty $1 = c^{p-1} = \alpha^{(t-j)(p-1)}$. Protože řád α je $p^m - 1$, platí $p^m - 1 \mid (t-j)(p-1)$, tj. $n = \frac{p^m - 1}{p - 1} \mid t - j$.

Užití kódu z věty 1 - dekódování

Parametry kódu: těleso K , $|K| = p^m$, p prvočíslo, $m > 1$,
 $K^\times = \langle \alpha \rangle$, g minimální polynom α nad $\mathbb{Z}_p$, $n = \frac{p^m - 1}{p - 1}$.

Přijatá informace: polynom $h(x) \in \mathbb{Z}_p[x]$, $\text{st}(h) < n$.

Pokud nedošlo při přenosu **k žádné chybě**, byl polynom $h(x)$ odeslán, proto $g(x) \mid h(x)$, tj. $h(\alpha) = 0$.

Pokud došlo při přenosu **k jediné chybě**, byl odeslán polynom $h(x) - cx^j$, kde $c \in \mathbb{Z}_p^\times$, $0 \leq j < n$. Potřebujeme určit c, j . Platí $g(x) \mid h(x) - cx^j$, tj. $h(\alpha) = c\alpha^j \neq 0$. Protože $h(\alpha) \in K^\times = \langle \alpha \rangle$, existuje jediné $t \in \mathbb{Z}$, $0 \leq t < p^m - 1$ splňující $h(\alpha) = \alpha^t$. Toto t nalezneme, pak $c = \alpha^{t-j} \in \mathbb{Z}_p^\times$. Z malé Fermatovy věty $1 = c^{p-1} = \alpha^{(t-j)(p-1)}$. Protože řád α je $p^m - 1$, platí $p^m - 1 \mid (t-j)(p-1)$, tj. $n = \frac{p^m - 1}{p - 1} \mid t - j$. Číslo j tedy nalezneme jako zbytek po dělení čísla t číslem n a víme, že $c = \alpha^{t-j} \in \mathbb{Z}_p^\times$.

Užití kódu z věty 1 - dekódování

Parametry kódu: těleso K , $|K| = p^m$, p prvočíslo, $m > 1$,
 $K^\times = \langle \alpha \rangle$, g minimální polynom α nad $\mathbb{Z}_p$, $n = \frac{p^m - 1}{p - 1}$.

Přijatá informace: polynom $h(x) \in \mathbb{Z}_p[x]$, $\text{st}(h) < n$.

Pokud nedošlo při přenosu **k žádné chybě**, byl polynom $h(x)$ odeslán, proto $g(x) \mid h(x)$, tj. $h(\alpha) = 0$.

Pokud došlo při přenosu **k jediné chybě**, byl odeslán polynom $h(x) - cx^j$, kde $c \in \mathbb{Z}_p^\times$, $0 \leq j < n$. Potřebujeme určit c, j . Platí $g(x) \mid h(x) - cx^j$, tj. $h(\alpha) = c\alpha^j \neq 0$. Protože $h(\alpha) \in K^\times = \langle \alpha \rangle$, existuje jediné $t \in \mathbb{Z}$, $0 \leq t < p^m - 1$ splňující $h(\alpha) = \alpha^t$. Toto t nalezneme, pak $c = \alpha^{t-j} \in \mathbb{Z}_p^\times$. Z malé Fermatovy věty $1 = c^{p-1} = \alpha^{(t-j)(p-1)}$. Protože řád α je $p^m - 1$, platí $p^m - 1 \mid (t-j)(p-1)$, tj. $n = \frac{p^m - 1}{p - 1} \mid t - j$. Číslo j tedy nalezneme jako zbytek po dělení čísla t číslem n a víme, že $c = \alpha^{t-j} \in \mathbb{Z}_p^\times$.

Odeslaný polynom: je-li $h(\alpha) = 0$, byl odeslán $h(x)$; je-li $h(\alpha) \neq 0$, byl odeslán $h(x) - cx^j$ (pro výše určené c, j).

Jiný kód opravující chybu na jedné pozici

Věta 2. Zvolme prvočíslo p a přirozené číslo m .

Jiný kód opravující chybu na jedné pozici

Věta 2. Zvolme prvočíslo p a přirozené číslo m . Necht' K je těleso mající právě p^m prvků, necht' $\alpha \in K$ je libovolný generátor multiplikativní grupy $K^\times$ tělesa K a $f(x)$ je minimální polynom prvku α nad tělesem $\mathbb{Z}_p$.

Jiný kód opravující chybu na jedné pozici

Věta 2. Zvolme prvočíslo p a přirozené číslo m . Necht' K je těleso mající právě p^m prvků, necht' $\alpha \in K$ je libovolný generátor multiplikativní grupy $K^\times$ tělesa K a $f(x)$ je minimální polynom prvku α nad tělesem $\mathbb{Z}_p$. Je-li $p^m - 1 > m + 1$, pak polynomiální kód délky $n = p^m - 1$ daný polynomem $g(x) = (x - 1) \cdot f(x)$ je schopen opravit chybu na jedné pozici.

Jiný kód opravující chybu na jedné pozici

Věta 2. Zvolme prvočíslo p a přirozené číslo m . Necht' K je těleso mající právě p^m prvků, necht' $\alpha \in K$ je libovolný generátor multiplikativní grupy $K^\times$ tělesa K a $f(x)$ je minimální polynom prvku α nad tělesem $\mathbb{Z}_p$. Je-li $p^m - 1 > m + 1$, pak polynomiální kód délky $n = p^m - 1$ daný polynomem $g(x) = (x - 1) \cdot f(x)$ je schopen opravit chybu na jedné pozici.

Důkaz. Platí $\text{st}(g) = m + 1 < n$. Stačí tedy ukázat, že žádné kódové slovo nemá vzdálenost 1 nebo 2 od nuly.

Jiný kód opravující chybu na jedné pozici

Věta 2. Zvolme prvočíslo p a přirozené číslo m . Necht' K je těleso mající právě p^m prvků, necht' $\alpha \in K$ je libovolný generátor multiplikativní grupy $K^\times$ tělesa K a $f(x)$ je minimální polynom prvku α nad tělesem $\mathbb{Z}_p$. Je-li $p^m - 1 > m + 1$, pak polynomiální kód délky $n = p^m - 1$ daný polynomem $g(x) = (x - 1) \cdot f(x)$ je schopen opravit chybu na jedné pozici.

Důkaz. Platí $\text{st}(g) = m + 1 < n$. Stačí tedy ukázat, že žádné kódové slovo nemá vzdálenost 1 nebo 2 od nuly. Předpokládejme naopak, že pro nějaké $i \in \{0, 1, \dots, n - 1\}$, $a \in \mathbb{Z}_p^\times$, je polynom ax^i kódové slovo, anebo pro nějaká $0 \leq i < j < n$, $a, b \in \mathbb{Z}_p^\times$, je polynom $ax^j + bx^i$ kódové slovo.

Jiný kód opravující chybu na jedné pozici

Věta 2. Zvolme prvočíslo p a přirozené číslo m . Necht' K je těleso mající právě p^m prvků, necht' $\alpha \in K$ je libovolný generátor multiplikativní grupy $K^\times$ tělesa K a $f(x)$ je minimální polynom prvku α nad tělesem $\mathbb{Z}_p$. Je-li $p^m - 1 > m + 1$, pak polynomiální kód délky $n = p^m - 1$ daný polynomem $g(x) = (x - 1) \cdot f(x)$ je schopen opravit chybu na jedné pozici.

Důkaz. Platí $\text{st}(g) = m + 1 < n$. Stačí tedy ukázat, že žádné kódové slovo nemá vzdálenost 1 nebo 2 od nuly. Předpokládejme naopak, že pro nějaké $i \in \{0, 1, \dots, n - 1\}$, $a \in \mathbb{Z}_p^\times$, je polynom ax^i kódové slovo, anebo pro nějaká $0 \leq i < j < n$, $a, b \in \mathbb{Z}_p^\times$, je polynom $ax^j + bx^i$ kódové slovo. Protože polynom g je nesoudělný s polynomem x , první případ $g(x) \mid ax^i$ vede ke sporu.

Jiný kód opravující chybu na jedné pozici

Věta 2. Zvolme prvočíslo p a přirozené číslo m . Necht' K je těleso mající právě p^m prvků, necht' $\alpha \in K$ je libovolný generátor multiplikativní grupy $K^\times$ tělesa K a $f(x)$ je minimální polynom prvku α nad tělesem $\mathbb{Z}_p$. Je-li $p^m - 1 > m + 1$, pak polynomiální kód délky $n = p^m - 1$ daný polynomem $g(x) = (x - 1) \cdot f(x)$ je schopen opravit chybu na jedné pozici.

Důkaz. Platí $\text{st}(g) = m + 1 < n$. Stačí tedy ukázat, že žádné kódové slovo nemá vzdálenost 1 nebo 2 od nuly. Předpokládejme naopak, že pro nějaké $i \in \{0, 1, \dots, n - 1\}$, $a \in \mathbb{Z}_p^\times$, je polynom ax^i kódové slovo, anebo pro nějaká $0 \leq i < j < n$, $a, b \in \mathbb{Z}_p^\times$, je polynom $ax^j + bx^i$ kódové slovo. Protože polynom g je nesoudělný s polynomem x , první případ $g(x) \mid ax^i$ vede ke sporu. Druhý případ $g(x) \mid ax^j + bx^i = a(x^{j-i} + ba^{-1})x^i$ dává $g(x) \mid x^{j-i} + ba^{-1}$, odkud $x - 1 \mid x^{j-i} + ba^{-1}$, a proto $ba^{-1} = -1$.

Jiný kód opravující chybu na jedné pozici

Věta 2. Zvolme prvočíslo p a přirozené číslo m . Necht' K je těleso mající právě p^m prvků, necht' $\alpha \in K$ je libovolný generátor multiplikativní grupy $K^\times$ tělesa K a $f(x)$ je minimální polynom prvku α nad tělesem $\mathbb{Z}_p$. Je-li $p^m - 1 > m + 1$, pak polynomiální kód délky $n = p^m - 1$ daný polynomem $g(x) = (x - 1) \cdot f(x)$ je schopen opravit chybu na jedné pozici.

Důkaz. Platí $\text{st}(g) = m + 1 < n$. Stačí tedy ukázat, že žádné kódové slovo nemá vzdálenost 1 nebo 2 od nuly. Předpokládejme naopak, že pro nějaké $i \in \{0, 1, \dots, n - 1\}$, $a \in \mathbb{Z}_p^\times$, je polynom ax^i kódové slovo, anebo pro nějaká $0 \leq i < j < n$, $a, b \in \mathbb{Z}_p^\times$, je polynom $ax^j + bx^i$ kódové slovo. Protože polynom g je nesoudělný s polynomem x , první případ $g(x) \mid ax^i$ vede ke sporu. Druhý případ $g(x) \mid ax^j + bx^i = a(x^{j-i} + ba^{-1})x^i$ dává $g(x) \mid x^{j-i} + ba^{-1}$, odkud $x - 1 \mid x^{j-i} + ba^{-1}$, a proto $ba^{-1} = -1$. Dále odtud plyne $f(x) \mid x^{j-i} + ba^{-1} = x^{j-i} - 1$, tedy $\alpha^{j-i} = 1$.

Jiný kód opravující chybu na jedné pozici

Věta 2. Zvolme prvočíslo p a přirozené číslo m . Necht' K je těleso mající právě p^m prvků, necht' $\alpha \in K$ je libovolný generátor multiplikativní grupy $K^\times$ tělesa K a $f(x)$ je minimální polynom prvku α nad tělesem $\mathbb{Z}_p$. Je-li $p^m - 1 > m + 1$, pak polynomiální kód délky $n = p^m - 1$ daný polynomem $g(x) = (x - 1) \cdot f(x)$ je schopen opravit chybu na jedné pozici.

Důkaz. Platí $\text{st}(g) = m + 1 < n$. Stačí tedy ukázat, že žádné kódové slovo nemá vzdálenost 1 nebo 2 od nuly. Předpokládejme naopak, že pro nějaké $i \in \{0, 1, \dots, n - 1\}$, $a \in \mathbb{Z}_p^\times$, je polynom ax^i kódové slovo, anebo pro nějaká $0 \leq i < j < n$, $a, b \in \mathbb{Z}_p^\times$, je polynom $ax^j + bx^i$ kódové slovo. Protože polynom g je nesoudělný s polynomem x , první případ $g(x) \mid ax^i$ vede ke sporu. Druhý případ $g(x) \mid ax^j + bx^i = a(x^{j-i} + ba^{-1})x^i$ dává $g(x) \mid x^{j-i} + ba^{-1}$, odkud $x - 1 \mid x^{j-i} + ba^{-1}$, a proto $ba^{-1} = -1$. Dále odtud plyne $f(x) \mid x^{j-i} + ba^{-1} = x^{j-i} - 1$, tedy $\alpha^{j-i} = 1$. Protože řád prvku α v grupě $K^\times$ je $n = p^m - 1$, dostáváme $n \mid j - i$, což je ve sporu s tím, že $0 < j - i < n$.

Která z vět 1 a 2 dává lepší kód?

V kódu z věty 2 máme $m + 1$ kontrolních písmen, délka kódu je $p^m - 1$, a tedy máme $(p^m - 1) - (m + 1) = p^m - m - 2$ významových písmen.

Která z vět 1 a 2 dává lepší kód?

V kódu z věty 2 máme $m + 1$ kontrolních písmen, délka kódu je $p^m - 1$, a tedy máme $(p^m - 1) - (m + 1) = p^m - m - 2$ významových písmen.

Užitím věty 1, v níž místo m vezmeme $m + 1$, abychom měli stejný počet $m + 1$ kontrolních písmen, je délka kódu

$$\frac{p^{m+1} - 1}{p - 1} = p^m + p^{m-1} + \dots + p + 1,$$

a tedy máme $(p^m + p^{m-1} + \dots + p + 1) - (m + 1) = p^m + p^{m-1} + \dots + p - m > p^m - m - 2$ významových písmen.

Která z vět 1 a 2 dává lepší kód?

V kódu z věty 2 máme $m + 1$ kontrolních písmen, délka kódu je $p^m - 1$, a tedy máme $(p^m - 1) - (m + 1) = p^m - m - 2$ významových písmen.

Užitím věty 1, v níž místo m vezmeme $m + 1$, abychom měli stejný počet $m + 1$ kontrolních písmen, je délka kódu

$$\frac{p^{m+1} - 1}{p - 1} = p^m + p^{m-1} + \dots + p + 1,$$

a tedy máme $(p^m + p^{m-1} + \dots + p + 1) - (m + 1) = p^m + p^{m-1} + \dots + p - m > p^m - m - 2$ významových písmen.

Protože na stejný počet kontrolních písmen máme více významových písmen v kódu z věty 1, přičemž v obou případech dostáváme kód schopný odhalit chybu v jediném písmenu, zdá se kód z věty 1 lepší než kód z věty 2. Ovšem větu 2 můžeme zobecnit a dostat kód opravující více chyb. . .

Kód Reed–Solomon opravující chyby na více pozicích

Věta 3. Zvolme prvočíslo p a přirozené číslo m .

Kód Reed–Solomon opravující chyby na více pozicích

Věta 3. Zvolme prvočíslo p a přirozené číslo m . Necht' K je těleso mající právě p^m prvků, necht' $\alpha \in K$ je libovolný generátor multiplikativní grupy $K^\times$ tělesa K .

Kód Reed–Solomon opravující chyby na více pozicích

Věta 3. Zvolme prvočíslo p a přirozené číslo m . Necht' K je těleso mající právě p^m prvků, necht' $\alpha \in K$ je libovolný generátor multiplikativní grupy $K^\times$ tělesa K . Necht' $r \geq -1$, $t > 0$ jsou celá čísla.

Kód Reed–Solomon opravující chyby na více pozicích

Věta 3. Zvolme prvočíslo p a přirozené číslo m . Necht' K je těleso mající právě p^m prvků, necht' $\alpha \in K$ je libovolný generátor multiplikativní grupy $K^\times$ tělesa K . Necht' $r \geq -1$, $t > 0$ jsou celá čísla. Předpokládejme, že polynom $g(x)$ je dělitelný minimálním polynomem prvku α^{r+j} pro každé $j = 1, 2, \dots, 2t$ a platí $\text{st}(g) < p^m - 1$.

Kód Reed–Solomon opravující chyby na více pozicích

Věta 3. Zvolme prvočíslo p a přirozené číslo m . Necht' K je těleso mající právě p^m prvků, necht' $\alpha \in K$ je libovolný generátor multiplikativní grupy $K^\times$ tělesa K . Necht' $r \geq -1$, $t > 0$ jsou celá čísla. Předpokládejme, že polynom $g(x)$ je dělitelný minimálním polynomem prvku α^{r+j} pro každé $j = 1, 2, \dots, 2t$ a platí $\text{st}(g) < p^m - 1$. Pak polynomiální kód délky $n = p^m - 1$ daný polynomem $g(x)$ je schopen opravit chybu na t pozicích.

Kód Reed–Solomon opravující chyby na více pozicích

Věta 3. Zvolme prvočíslo p a přirozené číslo m . Necht' K je těleso mající právě p^m prvků, necht' $\alpha \in K$ je libovolný generátor multiplikativní grupy $K^\times$ tělesa K . Necht' $r \geq -1$, $t > 0$ jsou celá čísla. Předpokládejme, že polynom $g(x)$ je dělitelný minimálním polynomem prvku α^{r+j} pro každé $j = 1, 2, \dots, 2t$ a platí $\text{st}(g) < p^m - 1$. Pak polynomiální kód délky $n = p^m - 1$ daný polynomem $g(x)$ je schopen opravit chybu na t pozicích.

Důkaz. Protože $\text{st}(g) < p^m - 1$, existuje v $K^\times$ prvek, který není kořen $g(x)$, a tedy $2t < n$. Předpokládejme, že existuje nenulové kódové slovo, jehož vzdálenost od nuly nepřevyšuje $2t$.

Kód Reed–Solomon opravující chyby na více pozicích

Věta 3. Zvolme prvočíslo p a přirozené číslo m . Necht' K je těleso mající právě p^m prvků, necht' $\alpha \in K$ je libovolný generátor multiplikativní grupy $K^\times$ tělesa K . Necht' $r \geq -1$, $t > 0$ jsou celá čísla. Předpokládejme, že polynom $g(x)$ je dělitelný minimálním polynomem prvku α^{r+j} pro každé $j = 1, 2, \dots, 2t$ a platí $\text{st}(g) < p^m - 1$. Pak polynomiální kód délky $n = p^m - 1$ daný polynomem $g(x)$ je schopen opravit chybu na t pozicích.

Důkaz. Protože $\text{st}(g) < p^m - 1$, existuje v $K^\times$ prvek, který není kořen $g(x)$, a tedy $2t < n$. Předpokládejme, že existuje nenulové kódové slovo, jehož vzdálenost od nuly nepřevyšuje $2t$. Existují tedy $b_1, \dots, b_{2t} \in \mathbb{Z}_p$, ne všechny nuly, a $0 \leq k_1 < k_2 < \dots < k_{2t} < n$ tak, že polynom $f(x) = \sum_{i=1}^{2t} b_i x^{k_i}$ je kódové slovo, tj. $g(x) \mid f(x)$ a

Kód Reed–Solomon opravující chyby na více pozicích

Věta 3. Zvolme prvočíslo p a přirozené číslo m . Nechť K je těleso mající právě p^m prvků, nechť $\alpha \in K$ je libovolný generátor multiplikativní grupy $K^\times$ tělesa K . Nechť $r \geq -1$, $t > 0$ jsou celá čísla. Předpokládejme, že polynom $g(x)$ je dělitelný minimálním polynomem prvku α^{r+j} pro každé $j = 1, 2, \dots, 2t$ a platí $\text{st}(g) < p^m - 1$. Pak polynomiální kód délky $n = p^m - 1$ daný polynomem $g(x)$ je schopen opravit chybu na t pozicích.

Důkaz. Protože $\text{st}(g) < p^m - 1$, existuje v $K^\times$ prvek, který není kořen $g(x)$, a tedy $2t < n$. Předpokládejme, že existuje nenulové kódové slovo, jehož vzdálenost od nuly nepřevyšuje $2t$. Existují tedy $b_1, \dots, b_{2t} \in \mathbb{Z}_p$, ne všechny nuly, a $0 \leq k_1 < k_2 < \dots < k_{2t} < n$ tak, že polynom $f(x) = \sum_{i=1}^{2t} b_i x^{k_i}$ je kódové slovo, tj. $g(x) \mid f(x)$ a $f(\alpha^{r+j}) = 0$ pro každé $j = 1, 2, \dots, 2t$.

Kód Reed–Solomon opravující chyby na více pozicích

Věta 3. Zvolme prvočíslo p a přirozené číslo m . Necht' K je těleso mající právě p^m prvků, necht' $\alpha \in K$ je libovolný generátor multiplikativní grupy $K^\times$ tělesa K . Necht' $r \geq -1$, $t > 0$ jsou celá čísla. Předpokládejme, že polynom $g(x)$ je dělitelný minimálním polynomem prvku α^{r+j} pro každé $j = 1, 2, \dots, 2t$ a platí $\text{st}(g) < p^m - 1$. Pak polynomiální kód délky $n = p^m - 1$ daný polynomem $g(x)$ je schopen opravit chybu na t pozicích.

Důkaz. Protože $\text{st}(g) < p^m - 1$, existuje v $K^\times$ prvek, který není kořen $g(x)$, a tedy $2t < n$. Předpokládejme, že existuje nenulové kódové slovo, jehož vzdálenost od nuly nepřevyšuje $2t$. Existují tedy $b_1, \dots, b_{2t} \in \mathbb{Z}_p$, ne všechny nuly, a $0 \leq k_1 < k_2 < \dots < k_{2t} < n$ tak, že polynom $f(x) = \sum_{i=1}^{2t} b_i x^{k_i}$ je kódové slovo, tj. $g(x) \mid f(x)$ a $f(\alpha^{r+j}) = 0$ pro každé $j = 1, 2, \dots, 2t$. Pak $(\alpha^{(r+j)k_i})_{j,i=1,2,\dots,2t}$ je matice s lineárně závislými sloupci.

Kód Reed–Solomon opravující chyby na více pozicích

Věta 3. Zvolme prvočíslo p a přirozené číslo m . Nechť K je těleso mající právě p^m prvků, nechť $\alpha \in K$ je libovolný generátor multiplikativní grupy $K^\times$ tělesa K . Nechť $r \geq -1$, $t > 0$ jsou celá čísla. Předpokládejme, že polynom $g(x)$ je dělitelný minimálním polynomem prvku α^{r+j} pro každé $j = 1, 2, \dots, 2t$ a platí $\text{st}(g) < p^m - 1$. Pak polynomiální kód délky $n = p^m - 1$ daný polynomem $g(x)$ je schopen opravit chybu na t pozicích.

Důkaz. Protože $\text{st}(g) < p^m - 1$, existuje v $K^\times$ prvek, který není kořen $g(x)$, a tedy $2t < n$. Předpokládejme, že existuje nenulové kódové slovo, jehož vzdálenost od nuly nepřevyšuje $2t$. Existují tedy $b_1, \dots, b_{2t} \in \mathbb{Z}_p$, ne všechny nuly, a $0 \leq k_1 < k_2 < \dots < k_{2t} < n$ tak, že polynom $f(x) = \sum_{i=1}^{2t} b_i x^{k_i}$ je kódové slovo, tj. $g(x) \mid f(x)$ a $f(\alpha^{r+j}) = 0$ pro každé $j = 1, 2, \dots, 2t$. Pak $(\alpha^{(r+j)k_i})_{j,i=1,2,\dots,2t}$ je matice s lineárně závislými sloupci. Ovšem pro $k = \sum_{i=1}^{2t} k_i$ platí $0 = \det(\alpha^{(r+j)k_i})_{j,i=1,2,\dots,2t} = \alpha^{(r+1)k} \cdot \prod_{1 \leq i < j \leq 2t} (\alpha^{k_j} - \alpha^{k_i})$ užitím vzorce pro Vandermondův determinant.

Kód Reed–Solomon opravující chyby na více pozicích

Věta 3. Zvolme prvočíslo p a přirozené číslo m . Necht' K je těleso mající právě p^m prvků, necht' $\alpha \in K$ je libovolný generátor multiplikativní grupy $K^\times$ tělesa K . Necht' $r \geq -1$, $t > 0$ jsou celá čísla. Předpokládejme, že polynom $g(x)$ je dělitelný minimálním polynomem prvku α^{r+j} pro každé $j = 1, 2, \dots, 2t$ a platí $\text{st}(g) < p^m - 1$. Pak polynomiální kód délky $n = p^m - 1$ daný polynomem $g(x)$ je schopen opravit chybu na t pozicích.

Důkaz. Protože $\text{st}(g) < p^m - 1$, existuje v $K^\times$ prvek, který není kořen $g(x)$, a tedy $2t < n$. Předpokládejme, že existuje nenulové kódové slovo, jehož vzdálenost od nuly nepřevyšuje $2t$. Existují tedy $b_1, \dots, b_{2t} \in \mathbb{Z}_p$, ne všechny nuly, a $0 \leq k_1 < k_2 < \dots < k_{2t} < n$ tak, že polynom $f(x) = \sum_{i=1}^{2t} b_i x^{k_i}$ je kódové slovo, tj. $g(x) \mid f(x)$ a $f(\alpha^{r+j}) = 0$ pro každé $j = 1, 2, \dots, 2t$. Pak $(\alpha^{(r+j)k_i})_{j,i=1,2,\dots,2t}$ je matice s lineárně závislými sloupci. Ovšem pro $k = \sum_{i=1}^{2t} k_i$ platí $0 = \det(\alpha^{(r+j)k_i})_{j,i=1,2,\dots,2t} = \alpha^{(r+1)k} \cdot \prod_{1 \leq i < j \leq 2t} (\alpha^{k_j} - \alpha^{k_i})$ užitím vzorce pro Vandermondův determinant. Ale to je součin mající pouze nenulové činitele, neboť α má řád n , spor.

Příklad

Věta 3 je zobecněním věty 2, stačí zvolit $r = -1$ a $t = 1$.

Příklad

Věta 3 je zobecněním věty 2, stačí zvolit $r = -1$ a $t = 1$. Je-li $p = 2$, je i věta 1 důsledkem věty 3, zvolte $r = 0$, $t = 1$ a uvědomte si, že $\alpha^p = \alpha^2$ je také kořen polynomu $g(x)$, neboť $0 = (g(\alpha))^2 = g(\alpha^2)$, protože $g(x) \in \mathbb{Z}_2[x]$.

Příklad

Věta 3 je zobecněním věty 2, stačí zvolit $r = -1$ a $t = 1$. Je-li $p = 2$, je i věta 1 důsledkem věty 3, zvolte $r = 0$, $t = 1$ a uvědomte si, že $\alpha^p = \alpha^2$ je také kořen polynomu $g(x)$, neboť $0 = (g(\alpha))^2 = g(\alpha^2)$, protože $g(x) \in \mathbb{Z}_2[x]$.

Nechť $K = \mathbb{Z}_2[y]/(y^4 + y + 1)$, označme $\alpha = y + (y^4 + y + 1)$.

Příklad

Věta 3 je zobecněním věty 2, stačí zvolit $r = -1$ a $t = 1$. Je-li $p = 2$, je i věta 1 důsledkem věty 3, zvolte $r = 0$, $t = 1$ a uvědomte si, že $\alpha^p = \alpha^2$ je také kořen polynomu $g(x)$, neboť $0 = (g(\alpha))^2 = g(\alpha^2)$, protože $g(x) \in \mathbb{Z}_2[x]$.

Nechť $K = \mathbb{Z}_2[y]/(y^4 + y + 1)$, označme $\alpha = y + (y^4 + y + 1)$. Minimální polynom prvků $\alpha, \alpha^2, \alpha^4, \alpha^8$ je $x^4 + x + 1$.

Příklad

Věta 3 je zobecněním věty 2, stačí zvolit $r = -1$ a $t = 1$. Je-li $p = 2$, je i věta 1 důsledkem věty 3, zvolte $r = 0$, $t = 1$ a uvědomte si, že $\alpha^p = \alpha^2$ je také kořen polynomu $g(x)$, neboť $0 = (g(\alpha))^2 = g(\alpha^2)$, protože $g(x) \in \mathbb{Z}_2[x]$.

Nechť $K = \mathbb{Z}_2[y]/(y^4 + y + 1)$, označme $\alpha = y + (y^4 + y + 1)$.

Minimální polynom prvků $\alpha, \alpha^2, \alpha^4, \alpha^8$ je $x^4 + x + 1$.

Minimální polynom prvků $\alpha^3, \alpha^6, \alpha^{12}, \alpha^9$ je $x^4 + x^3 + x^2 + x + 1$.

Příklad

Věta 3 je zobecněním věty 2, stačí zvolit $r = -1$ a $t = 1$. Je-li $p = 2$, je i věta 1 důsledkem věty 3, zvolte $r = 0$, $t = 1$ a uvědomte si, že $\alpha^p = \alpha^2$ je také kořen polynomu $g(x)$, neboť $0 = (g(\alpha))^2 = g(\alpha^2)$, protože $g(x) \in \mathbb{Z}_2[x]$.

Nechť $K = \mathbb{Z}_2[y]/(y^4 + y + 1)$, označme $\alpha = y + (y^4 + y + 1)$.

Minimální polynom prvků $\alpha, \alpha^2, \alpha^4, \alpha^8$ je $x^4 + x + 1$.

Minimální polynom prvků $\alpha^3, \alpha^6, \alpha^{12}, \alpha^9$ je $x^4 + x^3 + x^2 + x + 1$.

Minimální polynom prvků α^5, α^{10} je $x^2 + x + 1$.

Příklad

Věta 3 je zobecněním věty 2, stačí zvolit $r = -1$ a $t = 1$. Je-li $p = 2$, je i věta 1 důsledkem věty 3, zvolte $r = 0$, $t = 1$ a uvědomte si, že $\alpha^p = \alpha^2$ je také kořen polynomu $g(x)$, neboť $0 = (g(\alpha))^2 = g(\alpha^2)$, protože $g(x) \in \mathbb{Z}_2[x]$.

Nechť $K = \mathbb{Z}_2[y]/(y^4 + y + 1)$, označme $\alpha = y + (y^4 + y + 1)$.

Minimální polynom prvků $\alpha, \alpha^2, \alpha^4, \alpha^8$ je $x^4 + x + 1$.

Minimální polynom prvků $\alpha^3, \alpha^6, \alpha^{12}, \alpha^9$ je $x^4 + x^3 + x^2 + x + 1$.

Minimální polynom prvků α^5, α^{10} je $x^2 + x + 1$.

Proto předpoklady předchozí věty pro $p = 2$, $m = 4$, $n = 15$, $r = 0$, $t = 3$ splňuje polynom

$$\begin{aligned} g(x) &= (x^4 + x + 1) \cdot (x^4 + x^3 + x^2 + x + 1) \cdot (x^2 + x + 1) = \\ &= x^{10} + x^8 + x^5 + x^4 + x^2 + x + 1. \end{aligned}$$

Příklad

Věta 3 je zobecněním věty 2, stačí zvolit $r = -1$ a $t = 1$. Je-li $p = 2$, je i věta 1 důsledkem věty 3, zvolte $r = 0$, $t = 1$ a uvědomte si, že $\alpha^p = \alpha^2$ je také kořen polynomu $g(x)$, neboť $0 = (g(\alpha))^2 = g(\alpha^2)$, protože $g(x) \in \mathbb{Z}_2[x]$.

Nechť $K = \mathbb{Z}_2[y]/(y^4 + y + 1)$, označme $\alpha = y + (y^4 + y + 1)$.

Minimální polynom prvků $\alpha, \alpha^2, \alpha^4, \alpha^8$ je $x^4 + x + 1$.

Minimální polynom prvků $\alpha^3, \alpha^6, \alpha^{12}, \alpha^9$ je $x^4 + x^3 + x^2 + x + 1$.

Minimální polynom prvků α^5, α^{10} je $x^2 + x + 1$.

Proto předpoklady předchozí věty pro $p = 2$, $m = 4$, $n = 15$, $r = 0$, $t = 3$ splňuje polynom

$$\begin{aligned}g(x) &= (x^4 + x + 1) \cdot (x^4 + x^3 + x^2 + x + 1) \cdot (x^2 + x + 1) = \\ &= x^{10} + x^8 + x^5 + x^4 + x^2 + x + 1.\end{aligned}$$

Odpovídající kód délky 15 má 5 významových a 10 kontrolních písmen. Je schopen opravit chyby až na třech pozicích.